

Toplumsal Cinsiyet Algısı ve Ön Yargı: LGBTİ+lara Yönelik Tutum Üzerine Bir Çalışma*

Berfin Görkem ÇELİK

İstanbul Aydın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Öğrencisi

berfincelikmi@hotmail.com

ORCID: 0000-0001-6453-5205

Cemre ERCİYES

İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Hizmet Bölümü

cemreerciyes@aydin.edu.tr

ORCID: 0000-0002-4186-8901

ÖZ

Bu makaleye veri sağlayan araştırma Adana Çukurova Üniversitesi'nde okuyan "üniversite öğrencilerinin gelecekte LGBTİ+ (Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Transseksüel, İnterseks, +) çocukları olması ihtimaline dair tutumlarının incelenmesi" amacıyla gerçekleştirilmiştir. Toplumun yarattığı ve bireylere yüklediği rollerle birlikte beklenen rolü yerine getirmeyen bireylere karşı toplum ön yargı geliştirmektedir. Bu durumdan, toplumsal cinsiyet temelli olarak en çok etkilenenler LGBTİ+lardır. Toplumun LGBTİ+ları hastalıklı olarak görmesi, ötekileştirmesi, dışlaması, istismara ve nefret söylemlerine maruz bırakması, onların haklarına sahip çıkmaması LGBTİ+ların durumunu zorlaştırmakta ve toplumda çatışmalar yaşanmasına neden olmaktadır. Bu bağlamdan yola çıkarak üniversitede kadın ve erkek öğrencilerin önyargılarını araştıran bu çalışma verileri pandemi sebebiyle online olarak toplanmıştır. Bu araştırma kolay durum örneklemeyle ulaşılan 101 gönüllü katılımcıyla gerçekeşmiştir. Analizler öğrencilerin gelecekte çocuklarının LGBTİ+ olması konusuna dair tutumlarının tanımladıkları cinsiyetlerine göre nasıl farklılaştığını ortaya koymayı hedeflemiştir. Çalışmaya katılan bireylere cinsiyetleri sorulduğunda %51.5'i kendilerini kadın, %48.5'i erkek olarak tanımlamıştır. Verilerin analizi IBM SPSS Statistics 19 programı ile gerçekeştirilmiştir. Bu analizlerin sonucunda erkek katılımcıların kadın katılımcılara oranla LGBTİ+lara karşı daha olumsuz tutum sergilediği ortaya konmuştur. Katılımcılar ileride LGBTİ+ çocuklarının olma ihtimaline karşı tepkilerini değerlendirirken kadın katılımcılar erkek katılımcılara oranla daha olumlu yanıtlar vermiştir. Araştırma örneklem ve araştırma aracına bağlı sınırlılıkları gereği, genelleştirme amacı

* Makale Geliş Tarihi: 14.07.2021 - Makale Kabul Tarihi: 06.09.2021

DOI: 10.17932/IAU.ASD.2015.007/asd_v07i3006

gütmemekte sadece bir üniversitenin öğrencilerinin tutumuna dair durum tespiti yapmayı hedeflemektedir. Çalışma, kısıtlılıklarına rağmen ileride gerçekleştirilecek araştırmalara temel oluşturacak ve sosyal hizmet araştırmasının hedeflerine uygun olarak, hem savunuculuk hem de sosyal farkındalık çalışmalarına katkıda bulunacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Cinsiyet, Toplumsal Cinsiyet, Ön Yargı, LGBTİ+*

Gender Perception and Prejudice: A Study on Attitudes Towards LGBTI+

ABSTRACT

The research that provides data for this article was carried out to examine the attitudes of university students studying at Adana Çukurova University about the possibility of future LGBTI+ (Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, Intersex, +) children. Society develops prejudice against individuals who do not fulfill the expected role with the roles created by the society and imposed on individuals. LGBTI+s are the most affected by this situation based on gender. Society sees LGBTI+s as sick, marginalizes them, excludes them, exposes them to abuse and hate speech, and does not claim their rights which complicates the situation of LGBTI+s and causes conflicts in the society. Based on this context, the data of this study, which investigates the prejudices of male and female students at the university, were collected online due to the pandemia. This research was carried out with 101 volunteer participants. The analysis aimed to reveal how students' attitudes towards their future children being LGBTI+ differ according to their defined gender. When the individuals participating in the study were asked about their gender, 51.5% defined themselves as female and 48.5% as male. Data analysis was performed with the IBM SPSS Statistics 19 program. As a result of these analyzes, it was revealed that male participants had more negative attitudes towards LGBTI+s than female participants. While the participants evaluated their reactions to the possibility of having LGBTI+ children in the future, female participants gave more positive answers than male participants. Due to the limitations of the research sample and research tool, it does not aim to generalize, but only aims to determine the situation of the students of a university. Despite its limitations, the work will form the basis for future research and contribute to both advocacy and social awareness.

Keywords: *Sex, Gender, Prejudice, LGBTI+*

GİRİŞ

Toplumsal cinsiyet; cinsiyetlerin beklentilerini, davranışlarını ve değerlerini tanımlayan bir sosyolojik terim olarak karşımıza çıkmaktadır. Toplumun, bireyleri fiziksel, davranışsal ve zihinsel olarak sosyo-kültürel yapıya göre şekillendirmesini açıklayan bir olgudur. “Erkek ve kadın arasındaki bedensel farklılıkları ve üremeye dair işlevlerini ifade eden ayırım için ‘cinsiyet’ (sex), davranışlara ve dış görünüşe göre yapılan ayırım için ise ‘toplumsal cinsiyet’ (gender)” tercih edilen kalıptır (Akçam, 1996). Toplumsal cinsiyet, bireyin içinde yaşadığı kültürde kadının ve erkeğin düşünce ve davranışlarının nasıl olması gerektiği konusunda toplum tarafından belirlenen beklentileri içerir. Bunun yanı sıra bireyin de bu durumu nasıl algıladığı ile ilgilidir. Toplumsal cinsiyet; bireylerin kız ya da erkek bebek olarak doğduğu cinsiyetinden farklı olarak, bununla birlikte dünyaya geldiği toplumda doğduğu zamana göre de farklılaşan cinsiyet konumunu ifade etmektedir. Cinsler arasındaki farklılıklar ve eşitsizlikler, bireylerin sadece doğumla değil yaşadıkları kültürle birlikte harmanlanmış olan toplumsal cinsiyetle de ilişkilidir.

Toplumsal cinsiyet, bir diğer deyişle sosyal ve kültürel açıdan kadın ve erkeklerden toplumun rol beklentilerini ifade etmektedir. Doğuştan gelmeyen, sosyal ve kültürel özellikleri ile üretilen, şekillenen ve yaşayarak öğrenilen toplumsal cinsiyet rolleri, davranışın “kadın(sı)lık ve erkek(si)lik” ile ne kadar ilişkili olduğuyula ilişkilendirilir. Hassasiyet, duygusallık, bağımlılık gibi özellikler sıklıkla kadın(sı)lık ile ilişkilendirilirken, liderlik, baskınlık, bağımsızlık gibi özellikler erkek(si)lik ile ilişkilendirilir (Demirel, 2016). Yeni doğmuş bir bebeğin cinsiyetine göre alınan kıyafetler ve oyuncaklar rollerin aktarılmasında etkili araçlardır. Bebeklikten itibaren bireylere toplum tarafından roller aktarılmaya başlanmakta ve bireyler bu rollere uygun şekilde büyütülerek gelişimlerini tamamlamaktadırlar. Böylece toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri bireyin doğuştan kazandığı roller değil, sonradan toplum tarafından bireye yüklenen roller olarak ortaya çıkmaktadır.

Toplumsal cinsiyet, aynı zamanda cinsel yönelim ile ilgili bir kavramdır. Bir kişinin kim olarak doğduğu, kendini kim hissettiği kadar kime romantik ve cinsel ilgi duymakta olduğu da kişilerin toplumsal cinsiyet kimliklerini oluşturmaktadır. Toplumsal cinsiyet kimliklerinden ikili cinsiyet ve cinsel yönelim kimlikleri dışında kalan LGBTİ+, “Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Trans ve İnterseks” kavramlarının baş harflerinden ve artı sembolünden oluşan bir kısaltmadır. Kaos GL derneğinin hazırlanmış olduğu ve internet sitesinde yer alan “sıkça sorulan sorular” kitapçığında şu açıklama yer almaktadır:

“Lezbiyen, gey, biseksüel, cinsel yönelim; transseksüel, cinsiyet kimliği; interseks ise cinsiyet özellikleri/karakteristiğidir. Bu tanımlar dışındaki cinsel yönelim ve cinsiyet kimliklerini kapsama açısından son yıllarda

kısaltmanın sonuna daha fazlası anlamında + işareti de konulmuştur. + işareti cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği çeşitliliğinin bu kısaltmada yer alan kimliklerden çok daha fazla olduğunu işaret etmektedir” (KaosGL, 2020).

Bu bağlamda LGBTİ+ heteronormatif toplumun tanımladığı cinsiyet kimlikleri dışındaki kimlikleri içerir.

Heteronormativite, “heteroseksüelliğin tek normal cinsel yönelim olarak görülmesi, toplumsal değerlerin, kuralların ve yaşam biçimlerinin herkes heteroseksüelmiş gibi kabul edilmesi” ile ilişkili bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır (KaosGL, 2020). Bireylerin cinsiyet olarak ikiye ayrılmasını; cinsel birlikteliğin sadece atanan iki cinsiyet arasında olması gerektiğini öne süren düşünce ve inançlar bütünüdür. Bir diğer deyişle “bireyin, içinde yaşadığı toplum ve toplumun benimsediği değer yargıları, cinsiyet rollerinin belirlenmesinde etkiliyken, bireyden değişmez bir ölçüt kabul ettiği biyolojik cinsiyetine uygun davranışlarda bulunması ve bu cinsiyete uygun şekilde karşı cinse ilgi duyması beklenmesi heteronormatifdir. Aynı zamanda, bireyin bu durumu kabullenmesi ve uygulaması için zorlanmaktadır” (Kuzgun ve Sevim, 2004; Vatandaş, 2007). Toplumun yarattığı ve bireylere yüklediği rollerle birlikte beklenen rolü yerine getirmeyen bireylere karşı toplum ön yargı geliştirmekte ve sosyal dışlanma gibi tutumlarla bireyleri toplumun dışına itmektedir.

Sosyal dışlanma, bireylerin etkileşim içinde olmasını ve sosyal olarak bütünleşmesine engel olan bir kavram olarak tanımlanabilir. Dışlanmaya en çok maruz kalan bireylerin LGBTİ+lar olduğu söylenebilir. Toplumun bireylere dayattığı roller çerçevesinde LGBTİ+ların yok sayılması açık açık gözlenmektedir. Toplumu bireyler oluşturduğuna göre aslında bu rolleri belirleyenlerin de bireyler olduğu kaçınılmaz bir gerçektir. Toplumumuzda yaşayan tüm bireyler belirli roller ve görevlerle karşı karşıya kalıyor ve bu rolleri gerçekleştirmediğinde ötekileştirilmeye maruz kalıyorsa, bunun sebebinin kendi kurguladığımız “toplumsal cinsiyet rolleri” kavramında aramak gerekmektedir. Cinsel yönelim ve cinsiyet kimlikleri konusunda ayrımcılık ve şiddete maruz kalan bireylerin farkına varılmadıkça şiddetin ve ayrımcılığın artış göstereceği kaçınılmaz bir gerçektir. Gerekli yasaların ve sosyal politikaların oluşturulması tüm bireylerin topluma eşit katılımı için önemli bir sorumluluktur.

LGBTİ+ların maruz kaldıkları şiddet ve ayrımcılık mevzuata göre nefret suçları olarak değerlendirilebilmektedir. Nefret suçları, bireyler arasındaki ilişkilerin yaşanma biçimi sonucunda oluşan şiddetle doğrudan ilişkili bir kavramdır. Nefret suçu; bireye veya gruba karşı ırkı, dili, dini, cinsiyet ve cinsel yönelimi sebebiyle ön yargılı yaklaşımı içeren ve işlenen, çoğunlukla şiddet içeren suçlarla bağlantılıdır. LGBTİ+lara yönelik taciz, tecavüz, cinayet, darp gibi fiziksel şiddet, psikolojik şiddet, toplumsal ayrımcılık ve baskı dahil farklı şiddet

türlerinin temelini heteroseksist/heteronormatif normların dışına çıkan cinsiyet kimlikleri, cinsellikleri ve yaŐayıŐları nedeniyle toplumda “teki” olarak adlandırılan bireylere yönelik ön yargılar oluŐurmaktadır (Göregenli, 2009). Farklılıkların anlaŐılamaması sonucu oluşan n yargılar, toplumun farklı kesimleri arasında sorun yaratmakta ve belli grupların ötekileŐtirilmesine sebep olmaktadır. n yargılar, bireyleri etkileyen ve değişmez yargıların ortaya çıkmasına sebep olan bir bakış açısı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Cinsiyet n yargıları, toplumu oluŐturduĐu varsayılan iki cinsiyetin birbirlerinden ne Şekilde ayrıldıklarına; hangi davranışın ve görünüŐün hangi cinsiyete ait olduğuna; cinsler arasında nasıl ayrımların olması ve cinslerin toplumun kültürüne karşı hangi tutumu sergilemesi gerektiğine ilişkin inançları ifade etmektedir.

Toplumumuzda iki cinsiyetin yani “kadın” ve ”erkek” olarak ayrılan cinsiyetlerin var olduğu; biyolojik olarak bu cinsiyet normlarının dışında kalan intersekslerin; kendilerine atanan cinsiyetten farklı bir cinsiyete ait hissedenden ve buna bağlı olarak çeŐitli tıbbi müdahalelerle cinsiyet deĐiŐtiren transların; heteronormatif cinsel yönelimleri olmayan lezbiyen, gey, biseksüel veya farklı cinsel yönelim ifadesi olan transseksüel ya da interseks bireylerin varlığının göz ardı edildiği birçok yerde olduğu gibi çoğu araştırmada da karşımıza çıkmaktadır. OluŐturulan n yargılarla bireyler damgalanmakta ve ötekileŐtirilmektedir.

Heteronormativite dışındaki cinsel yönelim ve cinsiyet kimliklerinin yok sayılması günümüzdeki ataerkil sistemin bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır. Toplumun bazı kesimlerinde homofobik ve transfobik yaklaŐımlar fazlalıkla yer almaktadır. Homofobik ve transfobik davranıŐlar sonucunda LGBTİ+lar dışlanma, Şiddet ve ayrımcılık gibi sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır. Bu tür sorunların varlığını devam ettirmesi bireyleri olumsuz etkilemektedir. “EŐcinselleri ve eŐcinselliĐi aŐaĐılayan, hakaret ya da komedi unsuru olarak gören söylem ve eylemlerin tümünü içeren homofobi kavramı nefret söylemi ve nefret suçları ile yakından ilişkilidir” (KaosGL, 2020). Transfobi; transseksüel olan kadınlara, erkeklere ve transseksüel Őemsiyesi altındaki kimliklere karşı oluşan ön yargı ve nefreti anlatmaktadır. Transsekselleri ve transseksellikle ilgili birçok Őeyi aŐaĐılayan, güldürü unsuru olarak gören söylem ve fiillerin bütününü kapsamaktadır (KaosGL, 2020). LGBTİ+lara karşı gösterilen olumsuz davranış ve tutumlar sonucunda bireyler kendilerini toplumdan dıŐlanmış ve ayrımcılığa maruz kalmıŐ hissederek kendilerini gizlemek zorunda kalabilmektedirler.

Keith ve Jacqueline (2002) tarafından “lise ve niversite Ğrencilerinin, toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin geleneksel ve geleneksel olmayan algılarını belirlemek amacıyla yapılan çalışmada öğrencilerin cinsiyet rolleri konusunda geleneksel rolleri benimsedikleri” belirlenmiştir. stgrl, nr ve Tekin nr

(2020) tarafından yapılan çalışma “üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algıları ve cinsel tutumlarının incelenmesi” üzerinedir. Çalışma sonucunda erkek öğrencilerin kadın öğrencilere kıyasla daha az toplumsal cinsiyet algısına sahip oldukları belirlenmiştir. Öngen ve Aytaç (2013) tarafından yapılan çalışma “öğrencilerin toplumsal cinsiyet rolüne ilişkin tutumlarını ve yaşam değerlerini” incelemiştir. Çalışma sonucunda kadınların erkeklerden daha eşitlikçi tutum ve rollere sahip oldukları, erkeklerin daha geleneksel rollere sahip oldukları ortaya konulmuştur.

Eslen-Ziya ve Koç (2016) tarafından gerçekleştirilen çalışmada “eşcinsel erkeklerin hegemonik erkeklik algılarını” ele almıştır. Sonucunda eşcinsel erkeklere yönelik içselleştirilmiş bir ön yargı olduğu söylenmiştir. Şah (2012) tarafından “eşcinselliğe, biseksüelliğe ve transseksüelliğe ilişkin tanımlamaların homofobi ve LGBT bireylerle tanışıklık düzeyi ve ilişkisi hakkında çalışma” gerçekleştirilmiştir. Çalışmada katılanların yaptığı tanımlamaların homofobi ve tanışıklık düzeylerinden etkilendiği ve yüksek homofobi ve düşük tanışıklık düzeylerinin daha olumsuz tanımlamalar ortaya koyduğu tespit edilmiştir. Kadın katılımcıların erkek katılımcılara oranla daha düşük homofobi düzeylerine sahip olduğu ve erkeklerin normatif erkekliğe tehdit olarak algıladıkları için yüksek düzeyde homofobik davranış sergiledikleri kaçınılmaz bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yavuz ve arkadaşları (2006) “Türkiye’de eşcinsel erkeklerin heteroseksüel erkeklere oranla daha sık ve ağır derecede fiziksel şiddete maruz kaldıklarını, yaşanan şiddet olayından sonra heteroseksüellere kıyasla daha fazla olumsuz duygular hissettiklerini” tespit etmişlerdir. Bununla birlikte heteroseksüel erkeklere kıyasla eşcinsel erkeklerin daha büyük bir çoğunluğunun kendine zarar verme eğiliminde olduğu kanısına varılmıştır. Öztürk (1994) tarafından yapılan çalışma ülkemizde yaşayan bir grup erkek eşcinsellerin anksiyete ve depresyon durumunu araştırmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmada erkek eşcinseller ile erkek heteroseksüel bireyler karşılaştırılmıştır. Erkek eşcinsellerde anksiyete ve depresyon düzeylerinin değerlendirilmesine yönelik çalışmada erkek eşcinsellerin sürekli anksiyete ve depresyon puanlarının erkek heteroseksüellerden istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu çalışma ile toplumsal cinsiyet algısı, toplumun ön yargı sergilediği bireyler içerisinde LGBTİ+ların olması ve LGBTİ+lara yönelik tutum ve davranışların incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu çalışmayı diğer çalışmalardan ayıran önemli noktalar; genç yaştaki bireyler ile gerçekleştirilmiş olması ve bu bireylerin kendi çocuklarının ileride LGBTİ+ olma ihtimaline karşı düşünce ve tutumlarının incelenmesidir. Gençlerin içselleştirdikleri ön yargıları ortaya koyarak toplumsal değişim ve ön yargısız bir toplum için yapılacak farkındalık çalışmalarına farklı bir perspektif sunulması amaçlanmıştır.

Araştırmanın Amacı ve Hipotezleri

Bu alışma, niversite ğrencilerinin toplumsal cinsiyet bilgisini ve n yargılarını değerlendirmek amacıyla niversite ğrencilerinin gelecekte kendi çocuklarının LGBTİ+ olma ihtimaline karşı tutumlarını incelemeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda araştırma, aynı zamanda toplum tarafından dezavantajlı gruplar içerisinde kabul edilen LGBTİ+ların görünürlüğünü arttırmayı ve empati duygusunu geliştirmeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın, hem gelecekte gerçekleştirilecek araştırmalar hem de savunuculuk ve sosyal farkındalık çalışmalarına katkıda bulunacağı düşünülmektedir. Araştırmanın hipotezleri şu şekildedir:

H1: Üniversite okuyan öğrenciler arasında toplumsal cinsiyet ayrımı yoktur.

H2: Üniversite okuyan öğrencilerin toplumsal cinsiyet hakkında bilgisi yüksektir.

H3: Üniversite okuyan öğrenciler çevresel etkenlerden etkilenmektedir.

H4: Üniversite okuyan öğrenciler yaşadıkları toplum ile eř zamanlı olarak kabullenmedikleri davranış ve tutumlar karşısında baskı kurar.

YÖNTEM

Üniversite ğrencilerinin gelecekte kendi çocuklarının LGBTİ+ olma ihtimaline karşı davranış ve tutumlarını inceleyen bu makale, gerçekleştirilen anket çalışmasının sonuçlarını betimleyici istatistiksel yöntemle ortaya koymaktadır. Araştırma örneklemini, veri toplama aracı, verilerin analiz sürecine dair bilgiler bu başlık altında sunulacaktır.

Örneklem

Bu araştırmanın evreni, Adana Çukurova niversitesi'nde okuyan kolay durum örneklemeyle ulaşılmış 101 gönüllü öğrencidir. Üniversite ğrencilerinin toplumsal cinsiyet algısı ve n yargılarını öğrenmek amacıyla Google Forms üzerinden oluşturulan anketin doldurulmasıyla veriler elde edilmiştir. Hazırlanan anket gönüllü katılımcılara sunulmadan önce pandemi nedeniyle yüz yüze anket yapılmasının riskli olduğu kanaatine varılarak, araştırma profiline uygun 15 kişiyle sosyal mesafe kurallarına uyarak yüz yüze pilot çalışma gerekleşirmiştir. Pilot çalışmayla soruların anlaşılabilirliği test edildikten ve gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra hazırlanan anket gönüllü katılımcılara yollanmış, farklı ilişki ağları üzerinden üniversitedeki farklı kişilere ulaşılmıştır. Bu alışmada Adana Çukurova niversitesi'nin seçilmesinin sebebi, pandemi sürecinde yaşanan olumsuzluklardan kaynaklı olarak verilere ulaşımın daha kolaylıklılı olmasından kaynaklanmaktadır. Araştırmada, analiz birimi olarak öğrencilerin seçilmesinin sebebi ise konunun hassasiyetinden kaynaklı öğrencilerin bu konu hakkında daha

ımlı ve bilgili olabilecekleri düşünülmüştür. Araştırma örneklemin küçük olmasının sebebi konunun hassasiyeti nedeniyle soruların cevaplanmak istenmemesi ve araştırma bulgularından temsil gücü olan bir genelleme yapmak yerine, küçük ve araştırmaya katılmayı kabul eden sınırlı bir örnekleme dayanarak durum tespiti yapmayı hedeflemesidir. Elde edilen veriler incelendiğinde, çoğu bireyin sorulara benzer cevaplar vermiş olması, örneklemin küçük olmasına rağmen hem ileride gerçekleştirilecek araştırmalara hem de sosyal farkındalık ve savunuculuk çalışmalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu makalenin, diğer üniversitelerde gerçekleştirilmesi planlanan savunuculuk alanında yapılacak olan nicel araştırmalara katkı sağlaması hedeflenmektedir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Dağılımlar Tablosu

Cinsiyet	Miktar (n)	Yüzde (%)
Kadın	52	51
Erkek	49	48
Barınma		
Tek	7	6,9
Arkadaşım	1	1
Arkadaşlarımla	1	1
Yurtta	1	1
Çekirdek ailemle	67	65,7
Geniş ailemle	8	7,8
Adana'da yaşamıyorum	16	15,7
Sınıf		
Hazırlık	5	4,9
1. sınıf	11	10,8
2. sınıf	25	24,5
3. sınıf	16	15,7
4. sınıf	28	27,5
5. sınıf	6	5,9
6. sınıf	1	1,0
Yüksek lisans	9	8,8
Aile yapısı		

Çekirdek ve modern ¹	44	43,1
Çekirdek ve geleneksel ²	43	42,2
Geniş ve modern ³	3	2,9
Geniş ve geleneksel ⁴	11	10,8
Kardeş sayısı		
1	43	42,2
2	26	25,5
3	15	14,7
4	7	6,9
5 ve üzeri	8	7,8
Kardeşim yok	2	2,0

Araştırmaya katılan katılımcıların %51'ini (n=52) kendini kadın olarak tanımlayan kişiler, %48'ini (n=49) erkek olarak tanımlayan kişiler oluşturmaktadır. Katılımcıların %6,9'u (n=7) tek yaşadığını, %1'i (n=1) arkadaşı, arkadaşları ve yurtda yaşadığını, %65,7'si (n=67) çekirdek ailesiyle yaşadığını, %7,8'i (n=8) geniş ailesiyle yaşadığını, %15,7'si (n=16) Adana'da yaşamadığını belirtmiştir. Katılımcıların %4,9'u (n=5) hazırlık, %10,8'i (n=11) 1. sınıf, %24,5'i (n=25) 2. sınıf, %15,7'si (n=16) 3. sınıf, %27,5'i (n=28) 4. sınıf, %5,9'u (n=6) 5.sınıf, %1,0'ı (n=1) 6. sınıf, %8,8'i (n=9) yüksek lisans eğitimi aldığını belirtmiştir. Katılımcıların %43,1'i (n=44) çekirdek ve modern, %42,2'si (n=43) çekirdek ve geleneksel, %2,9'u (n=3) geniş ve modern, %10,8'i (n=11) geniş ve geleneksel aile yapısına sahip olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların %42,2'si (n=43) bir kardeşi olduğunu, %25,5'i (n=26) iki kardeşi olduğunu, %14,7'si (n=15) üç kardeşi olduğunu, %6,9'u (n=7) dört kardeşi olduğunu, %7,8'i (n=8) beş ve üzeri kardeşi olduğunu, %2,0'ı (n=2) kardeşi olmadığını belirtmiştir.

¹ Çekirdek ve modern aile tek kuşağın bir arada yaşadığı ve günümüze uygun aile yapısını anlatmaktadır.

² Çekirdek ve geleneksel aile tek kuşağın bir arada yaşadığı fakat günümüzden farklı olarak eski aile özelliklerine sahip aile yapısını anlatmaktadır.

³ Geniş ve modern aile çok sayıda kuşağın bir arada yaşadığı fakat günümüze uygun aile yapısını anlatmaktadır.

⁴ Geniş ve geleneksel aile çok sayıda kuşağın bir arada yaşadığı fakat günümüzden farklı olarak eski aile özelliklere sahip aile yapısını anlatmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Üniversite öğrencilerinin gelecekte kendi çocuklarının LGBTİ+ olma ihtimaline karşı davranış ve tutumlarını inceleyen araştırma için çalışmacı tarafından anket formu hazırlanmıştır. Araştırmada, ankete katılan katılımcıları bilgilendirmek amacıyla araştırmanın amacı ve elde edilen verilerin nasıl kullanılacağı hakkında bilgilendirici bir metin hazırlanarak katılımcılara sunulmuştur. Araştırmada anket bilgilerinin okunmasını takiben verilen onam sonrasında beş bölüme erişilmektedir. İlk bölümde gönüllü katılımcıların bazı demografik bilgilerini içeren (cinsiyet, kaçınıcı sınıfta olduğu vb.) sorular bulunmaktadır. Bu bölümde çoktan seçmeli sorular sorulmuştur. İkinci bölümde bireyleri ve aile yapılarını tanımak amacıyla aile yapısıyla ilgili bilgileri içeren (yetiştığı aile yapısı, kaç kardeşi olduğu, aile yaşantısında çocuklar arasında herhangi bir ayrımın olup olmadığı vb.) sorular bulunmaktadır. Bu bölümde çoktan seçmeli ve 5’li Likert Tipi (doğrusal ölçek) soru tarzı kullanılarak cevaplar alınmıştır. Üçüncü bölümde bireylerin toplumsal cinsiyet kavramına dair bilgilerini değerlendirmek amacıyla “toplumsal cinsiyet kavramını daha önce duydunuz mu, LGBTİ+ sizce ne demek” vb. sorular bulunmaktadır. Bu bölümde çoktan seçmeli ve açık uçlu (kısa cevap) soru tarzı kullanılarak cevaplar alınmıştır. Dördüncü bölümde sosyal çevreye dair bilgileri içeren “büyüdüğü ortam, toplumun birey üzerindeki etkisi” vb. sorular bulunmaktadır. Bu bölümde doğrusal ölçek, kısa yanıt ve çoktan seçmeli soru tarzı kullanılarak cevaplar alınmıştır. Beşinci bölümde gelecekle ilgili bilgiler içeren sorular bulunmaktadır. Bu bölümde kapalı uçlu (çoktan seçmeli tablosu, çoktan seçmeli) ve açık uçlu (uzun yanıt) soru tarzı kullanılmıştır.

Verilerin Analizi

Veriler Ocak 2021–Şubat 2021 döneminde toplanmıştır. Uygulanan anket sonucunda elde edilen veriler IBM SPSS Statistics 19 programı ile betimleyici istatistikler, ortalama, standart sapma hesaplamaları, çapraz tablolar, Ki-Kare ilişki testi ve Cramer’s V katsayısı kullanılarak analiz edilmiştir.

Ki-Kare testi iki kategorik değişken arasında anlamlı bir bağımlılık ilişkisi olup olmadığını incelerken, Cramer’s V ilişkinin gücünü göstermektedir (Karagöz, 2010).

Araştırmanın Etik Yönü

Bu çalışma, İstanbul Aydın Üniversitesi Etik Komisyonu'nun 22.12.2020 tarihli ve 2020/11 sayılı kararlı etik onayı ile gerçekleştirilmiştir.

BULGULAR

Araştırmanın bulgular kısmında ilk olarak Likert Tipi sorular analiz edilmiştir. Likert Tipi sorular aile ilişkilerini, sosyal çevre ve arkadaşlık ilişkilerini, LGBTİ+lar hakkında bilgileri, yetişilen ve yaşanan toplumun LGBTİ+lara karşı bakış açılarının belirlenmesinde ve davranışlarını şekillendirmesinde etkili olup olmadığını anlamak amacıyla oluşturulmuş sorulardır. Likert Tipi sorularda cevaplar 5 çok iyi (çok fazla); 1 çok kötü (çok az) arasında dağılmaktadır.

Likert Tipi sorulardan aile ve sosyal ilişkiye dair sorulara verilen cevapların ortalamaları Tablo 2’de sunulmuştur. Buna göre cevaplayıcıların ortalama olarak aile ilişkileri, arkadaşlık ilişkilerini ve sosyalliklerini “iyi” düzeyde gördükleri anlaşılmıştır.

Tablo 2. Aile ve sosyal yaşantı

	N	En Az	En Çok	Ortalama	Standart Sapma
Aile ilişkilerinizi nasıl yorumlarsınız?	101	1	5	4,01	0,866
Sosyal yaşantınız ve arkadaşlık ilişkileriniz nasıldır?	101	2	5	4,28	0,709
“Sosyal bir insan mısınız?” sorusuna kendiniz için kaç puan verirdiniz?	101	1	5	4,08	0,891

Tablo 3’te Likert Tipi sorulardan LGBTİ+lar hakkındaki bilgi düzeyi ve yaşanan toplumun LGBTİ+lara bakış açısını ne kadar etkilediği sorulmuştur. Bilgi düzeyi ve bakış açısı cevapları normal dağılım göstermedikleri için bunların cinsiyete göre analizi yapılırken Mann Whitney U testinden yararlanılmıştır.

Tablo 3. LGBTİ+lar hakkında bilgi düzeyi ve yaşanılan toplumun cinsiyete göre değişimi

	N	Minimu m	Maksimu m	Ortalama	Standart Sapma	p
LGBTİ+lar hakkında bilgilerinizi düşündüğünüzde kendinize 5 çok iyi olmak üzere kaç verirsiniz?	101	1	5	3,24	0,88 5	0,01 2
Yetiştüğünüz ve yaşadığınız toplumun LGBTİ+lara karşı bakış açınızın belirlenmesinde ve davranışlarınızın şekillenmesinde etkili olduğunu düşünüyor musunuz?	101	1	5	3,09	1,36 5	0,95 5

Tablo 3’te ise Likert Tipi sorulardan LGBTİ+lar hakkındaki bilgi düzeyi ve yaşanılan toplumun cinsiyete göre değişiminin yani kendini kadın ve erkek olarak tanımlayan bireylerin LGBTİ+lara bakış açısını ne kadar etkilediği sorulmuştur. Burada orta düzeyde bilgi düzeyi ve bakış açısında toplumunun etkisinin de orta düzeyde olduğu anlaşılmaktadır. Özellikle ikinci sorudaki yüksek standart sapma, toplumun birey üzerindeki etkisi konusunda çok az ve çok fazla değişen cevaplar verildiğini göstermektedir. Yani bazı kişiler için toplumun etkisi yok denecek kadar az, bazıları içinse fazladır. LGBTİ+ bilgisinin cinsiyete göre değişimi anlamlıyken ($p=0,012<0,05$), yetişilen ve yaşanılan toplumun LGBTİ+ bakış açısının şekillenmesinde kadın ve erkek bireyler arasındaki farklılık anlamsızdır ($p=0,955>0,05$). LGBTİ+ bilgisi kadınlarda erkeklerden daha yüksektir.

Katılımcıların toplumsal cinsiyet bilgisinin cinsiyete göre farklılaşp farklılaşmadığını ölçmek amacıyla Ki-kare analizi yapılmış, sonuçlar Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4. Toplumsal Cinsiyet Bilgisinin Cinsiyete Göre Farklılaşım Farklılaşmadığına İlişkin Çapraz Tablo

		Cinsiyetiniz		Toplam	
		Kadın	Erkek		
Toplumsal cinsiyet kavramını daha önce duydunuz mu?	Evet	Sayı	36	21	57
		%	69,2%	42,9%	56,4%
	Kararsızım	Sayı	9	12	21
		%	17,3%	24,5%	20,8%
	Hayır duymadım	Sayı	7	16	23
		%	13,5%	32,7%	22,8%
Toplam	Sayı	52	49	101	
	%	100,0%	100,0%	100,0%	

Tablo 4 incelendiğinde cinsiyet ile toplumsal cinsiyet kavramını duymuş olmak arasında anlamlı bir ilişki vardır ($\chi^2=0,278$; $p=0.02<0.05$). Cramer's V değerine göre cinsiyetin toplumsal cinsiyet kavramını duymuş olmayı zayıf olarak açıklayabildiği görülmüştür ($\phi_c=\%27,8<\%30$). Toplumsal cinsiyet kavramını duyup duymama ilişkisi incelendiğinde kadınların “duydum” cevabını verme oranı daha fazla iken, erkeklerin çoğunlukla “kararsızım” ve “duymadım” yanıtlarını verdikleri görülmüştür. Toplamda çoğunluk (57 kişi) toplumsal cinsiyet kavramını daha önce duyduğunu söylerken, en az sayıda kişiyi kararsızlar (21 kişi) oluşturmuştur. Buradan hareketle kadınların toplumsal cinsiyet kavramını erkeklere göre daha çok duymuş olduğu söylenebilir.

Katılımcıların ileride çocuğunun LGBTİ+ olma ihtimalinin cinsiyete göre farklılaşım farklılaşmadığını ölçmek amacıyla ki-kare analizi yapılmış, sonuçlar Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5. İleride Çocuğunun LGBTİ+ olma İhtimalinin Cinsiyete Göre Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Çapraz Tablo

		Cinsiyetiniz		Toplam	
		Kadın	Erkek		
İleride çocuğunuzun LGBTİ+ olma ihtimalini hiç düşündünüz mü?	Evet	Sayı	34	5	39
		%	65,4%	10,2%	38,6%
	Bazen	Sayı	9	24	33
		%	17,3%	49,0%	32,7%
	Hayır	Sayı	9	20	29
		%	17,3%	40,8%	28,7%
Toplam	Sayı	52	49	101	
	%	100,0%	100,0%	100,0%	

Tablo 5 incelendiğinde Ki-kare testine göre kadın ve erkeklerin ileride çocuklarının LGBTİ+ olma ihtimalini düşünüp düşünmemeleri farklılaşmaktadır ($\chi^2=0,567$; $p=0,00<0,05$). Cramer's V değerine göre cinsiyetin LGBTİ+lara karşı yaklaşım üzerindeki etkisi orta değerdedir ($\phi_c=\%56,7>\%30$). Kadınların yüzde 65,4'ü çocuğunun LGBTİ+ olma ihtimalini düşünürken (34 kişi), erkeklerde ise düşünenler sadece 5 kişidir, "bazen" ve "hayır" yanıtı verenler erkekler arasında kadınlardan daha fazladır. Kadınların çocuklarının LGBTİ+ olma ihtimalini daha çok düşünüyor olmaları, genel olarak kadınların geleceği çok yönlü olarak kurgulamaya yatkın olmalarından kaynaklanmaktadır.

Katılımcıların LGBTİ+ bir bireyin herhangi bir ayrımcılık, baskı veya şiddet gibi eylemlerle karşılaşmasını nasıl yorumladıklarının cinsiyete göre farklılaşp farklılaşmadığını ölçmek amacıyla ki-kare analizi yapılmıştır, sonuçlar Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. LGBTİ+ Bir Bireyin Herhangi Bir Ayrımcılık, Baskı veya Şiddet Gibi Eylemlerle Karşılaşmasının Yorumlanmasının Cinsiyete Göre Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Çapraz Tablo

			Cinsiyetiniz		Toplam
			Kadın	Erkek	
LGBTİ+ bir bireyin herhangi bir ayrımcılık, baskı veya şiddet gibi eylemlerle karşılaşmasını nasıl yorumluyorsunuz?	Bu olaylara üzüldüğüm bunların yaşanmasına karşıyım.	Sayı	43	24	67
		%	82,7%	49,0%	66,3%
	Bu olaylara karşı duygusuz kalıyorum ne yapacağımı bilmiyorum.	Sayı	4	10	14
		%	7,7%	20,4%	13,9%
	Hiçbir şey hissetmiyorum.	Sayı	3	10	13
		%	5,8%	20,4%	12,9%
	Eğer böyle şeyler yaşıyorsa hak etmişlerdir.	Sayı	2	5	7
		%	3,8%	10,2%	6,9%
Toplam		Sayı	52	49	101
		%	100,0%	100,0%	100,0%

Tablo 6 incelendiğinde Ki-kare testine göre LGBTİ+lara yapılanlara karşı kadın ve erkeklerin düşünceleri arasındaki farklılık anlamlıdır ($\chi^2=0,358$; $p=0,005<0,05$). Cramer's V değerine göre cinsiyetin LGBTİ+lara karşı yaklaşım üzerindeki etkisi orta değerdedir ($\phi_c=\%35,8>\%30$). Kadınların ve erkeklerin çoğunluğu (43 kadın ve 24 erkek) LGBTİ+lara yapılanlara üzülmekte ve LGBT+lara yapılanlara karşı çıkanlar kadınların %82,7'si; erkeklerin ise %49'udur. Ancak diğer seçeneklerde, bir şey hissetmeyenlerde veya LGBTİ+ların başlarına gelenleri hak ettiğini düşünenler veya ne yapacağını bilemeyenlerde ise erkeklerin sayısı kadınların sayısından fazladır. Toplamda en az sayıda yanıt 7 kişi ile hak ettiklerini düşünenler olurken en fazla yanıt ise 67 kişi ile bu olayların yaşanmasına karşı çıkanlar olmuştur. Bu da kadınların erkeklere göre LGBTİ+ların ayrımcılık, baskı veya şiddet gibi eylemlerle karşılaşmasına daha çok üzüldüklerini ortaya koymaktadır.

Katılımcıların çocuklarının LGBTİ+ olduğunu fark edip ve kendisini LGBTİ+ (lezbiyen, gey, biseksüel, transseksüel, interseks) hissettiğini söylemesi üzerine neler hissedeceklerini anlamlandırmak için çoktan seçmeli tablo sorusu

hazırlanmıştır ve seçenekleri değerlendirmeleri istenmiştir. Bu sorunun cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını ölçmek amacıyla ki-kare analizi yapılmıştır, sonuçları Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7. Çocuklarının LGBTİ+ Olduğunu Fark Edip, Kendisini LGBTİ+ (Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Transseksüel, İnterseks) Hissettiğini Söylemesi Üzerine Neler Hissedeceklerinin Cinsiyete Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığına İlişkin Çapraz Tablo

		Cinsiyetiniz		Toplam
		Kadın	Erkek	
Normal hissederim.	Evet	24 (%46,2)	8 (%16,3)	32 (%31,7)
	Kararsızım	13 (%25)	13 (%26,5)	26 (%25,7)
	Hayır	15 (%28,8)	28 (%57,1)	43 (%42,6)
Mutsuz hissederim.	Evet	13 (%25)	25 (%51)	38 (%37,6)
	Kararsızım	5 (%9,6)	13 (%26,5)	18 (%17,8)
	Hayır	34 (%65,4)	11 (%22,4)	45 (%44,6)
Çaresiz hissederim.	Evet	9 (%17,3)	19 (%38,8)	28 (%27,7)
	Kararsızım	9 (%17,3)	15 (%30,6)	24 (%23,8)
	Hayır	34 (%65,4)	15 (%30,6)	49 (%48,5)
Şoke olmuş hissederim.	Evet	22 (%42,3)	25 (%51)	47 (%46,5)
	Kararsızım	7 (%13,5)	13 (%26,5)	20 (%19,8)
	Hayır	23 (%44,2)	11 (%22,4)	34 (%33,7)
Kızgınlık/öfke hissederim.	Evet	6 (%11,5)	11 (%22,4)	17 (%16,8)
	Kararsızım	5 (%9,6)	16 (%32,7)	21 (%20,8)
	Hayır	41 (%78,8)	22 (%44,9)	63 (%62,4)

Tablo 7’de bulunan “normal hissederim” kısmı incelendiğinde Ki-kare testine göre çocuğu LGBTİ+ olsa normal hissedeceklerin sayısı cinsiyete göre farklılaşmaktadır ($\chi^2=0,343$; $p=0,003<0,05$). Cramer’s V değerine göre cinsiyetin LGBTİ+lara karşı yaklaşım üzerindeki etkisi orta değerdedir ($\phi_c=\%34,3>\%30$). “Evet, normal hissederim” diyen kadınların oranı %46,2 (24 kişi); “hayır, normal hissetmem” diyen erkeklerin oranı %57,1’dir (28 kişi). Yani kadınlar erkeklere oranla çocuklarının LGBTİ+ olmaları halinde normal hissedeceklerini belirtmişlerdir.

Tablo 7’de bulunan “mutsuz hissederim” kısmı incelendiğinde Ki-kare testine göre çocuğu LGBTİ+ olmaları halinde mutsuz hissedeceklerin sayısı cinsiyete göre farklılaşmaktadır ($\chi^2=0,434$; $p=0,00<0,05$). Cramer’s V değerine göre cinsiyetin LGBTİ+lara karşı yaklaşımı üzerindeki etkisi orta değerdedir ($\phi_c=\%43,4>\%30$). Kadınların çoğunluğu “hayır, mutsuz hissetmem” derken, (34

kişi) erkeklerin çoğunluğu ise “evet, mutsuz hissederim” demektedir (25 kişi). Kadınlarda kararsızların sayısı düşükken (5 kişi) erkeklerde bu sayı daha fazladır (13 kişi). Erkekler kadınlara göre çocuklarının LGBTİ+ olmasından daha mutsuz olacaklarını dile getirmişlerdir.

Tablo 7’de bulunan “çaresiz hissederim” kısmı incelendiğinde Ki-kare testine göre çocuğu LGBTİ+ olsa çaresiz hissedeceklerin sayısı cinsiyete göre farklılaşmaktadır ($\chi^2=0,350$; $p=0,002<0,05$). Cramer’s V değerine göre cinsiyetin LGBTİ+lara karşı yaklaşım üzerindeki etkisi orta değerdedir ($\phi_c=\%35>\%30$). Erkeklerin çoğunluğu “evet, çaresiz hissederim” derken, (19 kişi) kadınların ise çoğunluğu “hayır, çaresiz hissetmem” şeklinde ifade etmişlerdir (34 kişi). Kadınlarda “evet, çaresiz hissederim” (%17,3), “kararsızım” (17,3) seçenekleri az seçilmişken erkeklerde ise 3 seçeneğin seçilme oranı ise birbirine yakındır. Erkeklerde “evet” seçeneği oranı %38,8, “kararsızım” oranı 30,6 ve “hayır” oranı 30,6 olarak ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda kadınların çocuklarının LGBTİ+ olması halinde çaresiz hissetmeyecekleri ancak erkeklerin farklı cevaplar vermiş olduğu görülmektedir.

Tablo 7’de bulunan “şoke olmuş hissederim” kısmı incelendiğinde Ki-kare testine göre çocuğu LGBTİ+ olsa şoke olmuş hissedeceklerin sayısı cinsiyete göre farklılaşmaktadır ($\chi^2=0,247$; $p=0,046<0,05$). Cramer’s V değerine göre cinsiyetin LGBTİ+lara karşı yaklaşım üzerindeki etkisi zayıftır ($\phi_c=\%24,7<\%30$). Kadınlarda kararsızların sayısı azken (7 kişi), erkeklerde daha fazladır (13 kişi). Erkeklerde en fazla yanıt “evet, şoke olmuş hissederim” olurken (25 kişi), kadınlarda ise en fazla yanıt “hayır, şoke olmam” olmuştur (23 kişi). Bu da erkeklerin çocuklarının LGBTİ+ olması durumunda daha fazla şoke olmuş hissedeceklerini düşündüklerini ortaya koymaktadır.

Tablo 7’de bulunan “kızgınlık/öfke hissederim” kısmı incelendiğinde Ki-kare testine göre çocuğunuz LGBTİ+ olsa kızgınlık/ öfke hissedenlerin sayısı cinsiyete göre farklılaşmaktadır ($\chi^2=0,357$; $p=0,002<0,05$). Cramer’s V değerine göre cinsiyetin LGBTİ+lara karşı yaklaşım üzerindeki etkisi orta değerdedir ($\phi_c=\%35,7>\%30$). Kadınlarda “evet” ve “kararsızım” yanıtlarının sayısı azken erkeklerde bu sayılar fazladır. Kadın ve erkeklerde en fazla yanıt “hayır” olmuştur (41 kadın ve 22 erkek).

Tüm cevaplar genel olarak değerlendirildiğinde çocuklarının LGBTİ+ olma ihtimalini düşünen kadınların erkeklere oranla daha normal hissedeceklerini düşündükleri görülmüştür. Kadınlar erkeklere oranla duygu durumları; mutsuz, çaresiz, şoke olmuş ve kızgın hissetmeyecekleri tespit edilmiştir. Toplumsal cinsiyet kavramı konusunda daha az bilgi sahibi olan, çocuğunun LGBTİ+ olma ihtimalini daha az düşünmüş olan erkeklerin, çocuklarının LGBTİ+ olma ihtimaline karşı daha duygusal tepkiler vereceklerini söylemesi, cinsiyetin bilgi, bakış açısı ve ön yargılar üzerinde etkili olduğunu ortaya koymaktadır.

TARTIŞMA VE SONUÇLAR

Bu çalışma katılımcıların toplumsal cinsiyet bilgisi ve LGBTİ+lara karşı tutumlarının cinsiyete göre farklılaştığını ortaya koymuştur. Daha önce yapılan çalışmalar erkeklerin genellikle toplumsal cinsiyet farkındalığının daha düşük olduğunu ve daha geleneksel rolleri benimsediklerini ortaya koymuştur (Keith ve Jacqueline 2002, Ütgörül ve ark. 2020; Öngen ve Aytaç 2013). Araştırma, kadınların erkeklere oranla toplumsal cinsiyet kavramı hakkında daha fazla bilgi sahibi olduğu sonucuna vardığından literatürle uyumludur. Bu çalışmada cinsiyet ile toplumsal cinsiyet kavramını duymuş olmak arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Kadınların erkeklere oranla daha çok toplumsal cinsiyet bilgisine sahip olduğu görülmüştür. Erkeklerin kadınlara oranla daha az toplumsal cinsiyet bilgisine sahip olmasında ataerkil yapının etkisi yüksektir. Bu durumun gerekli eğitim ve desteklerle değişebileceği düşünülmektedir.

Literatürde LGBTİ+lara karşı tutumun olumsuz yönde olduğu, ön yargının her zaman baskın çıktığı ve kadınların erkeklere oranla daha ılımlı bir davranış sergilediği ortaya çıkmıştır. LGBTİ+lar dezavantajlı gruplar içerisinde. Bu bireyler sadece kimlikleri dolayısıyla eşit haklardan faydalanamamakta ve eşitsizliklerle karşı karşıya kalmakta, yasalarda yer almadıkları/alamadıkları için hak ihlalleri ile karşılaşmaktadır (Özer, 2019). Aileleri tarafından reddedilme durumuyla karşı karşıya kalabilmektedir. “Tüm bu risklerin, diğerlerine göre bu bireylerde yüksek olması ve bu denli kırılğan vatandaşlar olmalarının nedeni yalnızca cinsel yönelimleri ve cinsiyet kimlikleridir” (Özer, 2019:93). Bu çalışma da katılımcıların ileride çocuğunun LGBTİ+ olma ihtimaline karşı davranış ve tutumlarının değerlendirilmesi yönünde birçok veri elde edilmiştir ve tüm verilerin sonuçlarında kadınların erkeklere göre daha ılımlı ve olumlu yaklaşımda bulunduğu tespit edilmiştir. Kadınların çoğu çocuğunun LGBTİ+ olma ihtimalini düşünürken erkeklerde ise düşünenler sadece 5 kişiyle sınırlı kalmıştır, olasılık hakkında daha çok olumsuz yanıtlar verilmiştir. Katılımcıların çocuklarının LGBTİ+ olduğunu fark edip ve kendisini LGBTİ+ (lezbiyen, gey, biseksüel, transseksüel, interseks) hissettiğini söylemesi hakkında verilen tepkilerde cinsiyete göre farklılaşmaktadır. Normal hissedenlerde kadınların sayısı; mutsuz hisseden, çaresiz hisseden, şoke olmuş hisseden ve kızgınlık/öfke hissedenlerde erkeklerin sayısı daha fazla olarak karşımıza çıkmıştır.

Sonuç olarak bireylerin LGBTİ+lar hakkındaki bilgi ve kavram eksiklikleri, toplumda LGBTİ+ların tehdit unsuru olarak görülmesi üzerinde durulan önemli noktalarından biridir. Cinsiyetin getirdiği ayırım varlığını devam ettiriyor olsa dahi bu konunun üzerine gidilerek görünmeyenleri görünür kılmak, var olan ayrımcılığı gözler önüne sermek, toplumsal cinsiyet hiyerarşisinin neden olduğu problemleri sona erdirmek, bireylerin algılarını, davranışlarını ve tutumlarını yeniden inşa etmek tabuların kırılmasına ve ön yargılı düşünce ve davranışların yavaş yavaş kaybolmasına neden olacaktır. Bu çalışmanın LGBTİ+lara

görünürlük kazandırması ve empatiyi geliştirerek farkındalık yaratacak çalışmalara bilgi sağlaması açısından önemli olacağı ve bütün bunlar ışığında LGBTİ+lara karşı tutumların incelenmesinin onların yaşayabileceği toplumsal sıkıntılar karşısında fayda sağlayabileceği düşünülmektedir. Bu açıdan, sınırlı bir örnekleme dair verilere dayanıyor olsa da özellikle üniversite öğrencisi gençlerin tutumlarının önemli olduğu bilinerek bu çalışma literatüre katkı sağlayacaktır.

Yazarın Notu: Bu çalışma, ikinci yazarın danışmanı olduğu, birinci yazarın “Toplumsal Cinsiyet Algısı ve Ön Yargılar” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiştir.

Bu çalışma, İstanbul Aydın Üniversitesi Etik Komisyonu'nun 22.12.2020 tarihli ve 2020/11 sayılı kararlı etik onayı ile gerçekleştirilmiştir.

YAZAR KATKISI

Berfin Görkem ÇELİK: Fikir/kavram, tasarım ve dizayn, kaynaklar, malzemeler, veri toplama ve işleme, analiz ve yorum, literatür taraması, yazı yazan, eleştirel inceleme.

Cemre ERCİYES: Denetleme/danışmanlık, tasarım ve dizayn, kaynaklar, malzemeler, analiz ve yorum, yazı yazan, eleştirel inceleme.

KAYNAKLAR

Aktürk, S. (2006). Avrupa Birliği Sürecinde Türkiye’de Çocuk Hakları ve Güvenliği. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Hatay.

Akçam, F. (1996). Çalışan Eşlerin, “Kadının Ev Dışında Çalışması”yla, Erkeklerin, “Ev Dışında Çalışan Eşleri”yle ve Çalışan Kadınların “Kendileri”yle İlgili Görüşleri. Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Berktaş, F. (2000). *Tek Tanrılı Dinler Karısında Kadın*. Metis Yayınları: İstanbul.

Demirel, G. (2016). Toplumsal Cinsiyet Mağduriyetinde Erkek. *In: 1st. International Scientific Researches Congress Humanity an Social Sciences, 254-264.*

Ersoy, E. (2009). Cinsiyet Kültürü İçerisinde Kadın ve Erkek Kimliği (Malatya Örneği). *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(2): 209-230.

Eslen-Ziya, H. & Koç, Y. (2016). Türkiye’de Eşcinsel Erkek Olmak: Yaygın

- Hegemonik Erkeklik Algılarının Bir İşlevi Olarak İçselleştirilmiş Cinsel Ön Yargı. *An International Journal for Research, Intervention and Care*, 18(7), 799-811.
- Göregenli, M. (2009). Gruplararası İlişki İdeolojisi Olarak Homofobi, *Anti-Homofobi Kitabı*, 2, 9-16.
- Güzel, Ö. (2017). Lezbiyen, Gey, Biseksüel ve Transseksüellerin Sosyal Dışlanma Deneyimleri, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KaosGL (2020). *Sıkça Sorulan Sorular Kitapçığı*, Ankara, 9. Baskı.
- Karagöz, Y. (2010). İlişki Katsayıları ile Öğrenci Başarısını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(32), 425-446.
- Keith, B. & Jacqueline, S. (2002). Parent And Adolescent Gender Role Attitudes In 1990's Great Britain. *Sex Roles*, 46 (7/8), 239-244.
- Kuzgun, Y. & Sevim, S. A. (2004). Kadınların Çalışmasına Karşı Tutum ve Dini Yönelim Arasındaki İlişki. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(1), 14-27.
- Öngen, B. & Aytaç S. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları ve Yaşam Değerlendirme İlişkisi. *Sosyoloji Konferansları*, 18(1), 3-14.
- Özer, G. (2019). Cinsel Ön Yargı ve Damga: LGBT Bireylerde Sosyal Dışlanma. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Öztürk, E. (1994). Erkek Eşcinsellerde Anksiyete ve Depresyon Düzeylerinin Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Şah, U. (2012). Eşcinselliğe, Biseksüelliğe ve Transseksüelliğe İlişkin Tanımlamaların Homofobi ve LGBT Bireylerle Tanışıklık Düzeyi ile İlişkisi. *Studies in Psychology*, 32(2), 24-27.
- Terzioğlu, F. ve Taşkın, L. (2008). Kadının Toplumsal Cinsiyet Rolünün Liderlik Davranışlarına ve Hemşirelik Mesleğine Yansımaları. *C.Ü. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 12(2), 62-67.
- Üstgörül, S., Önür, H., Tekin ve Önür, H. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Algıları ile Cinsel Tutumlarının İncelenmesi. *International Journal on Social Sciences*, 5(3), 77-86.
- Yavuz, F. M., Dalkanat, N., Gölge, Z. B. & Müderrisoğlu, S. (2006). Eşcinsel Erkeklerle Yönelik Fiziksel Şiddetin Değerlendirilmesi. *Adli Tıp Dergisi*, 20(2), 15-21.

- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık: Ankara.
- Vatandaş, C. (2007). Toplumsal Cinsiyet ve Cinsiyet Rollerinin Algılanışı. *Sosyoloji Konferansları Dergisi*, 35, 29-55.